نام.....	اداره کل آموزش و پرورش س و ب	نوبت امتحانی: دی
نام خانوادگی.....	مدیریت آموزش و پرورش شهرستان سیب و سوران	پایه: دوازدهم
نام درس: علوم و فنون ادبی (۳)		تاریخ امتحان:۱۴۰۲/۱۰/۱۶
مدت زمان امتحان: ۶۵ دقیقه	نام آموزشگاه: کوثر سیب	صفحه:..... (مهر آموزشگاه)

نمره:	نام و نام خانوادگی دبیر:	نمره به عدد:	نام و نام خانوادگی دبیر:	نمره به عدد:
	تاریخ و امضاء:	نمره به حروف:	تاریخ و امضاء:	نمره به حروف:

ردیف	« سـؤالات»	نمره

بخش یکم: تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴نمره)

۱ درستی و نادرستی هر یک از نوشته های زیر را مشخص کنید. — **۰/۵**

الف) فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته،به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با مسعود سعد،طبع فرخی را شکوفا ساخت. درست☐ نادرست☐

ب) اکثر نویسندگان دوره بیداری،داستان را مطابق ذوق عامه مردم می نوشتند و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت. درست ☐ نادرست ☐

۲ نوع نثر دهخدا در «چرند و پرند» مورد توجه چه کسانی در نویسندگی قرار گرفت؟ — **۰/۲۵**

الف) جلال آل احمد – صادق هدایت ب) جلال آل احمد – سیمین دانشور

ج) محمد علی جمال زاده – صادق هدایت د) محمد علی جمال زاده – سیمین دانشور

۳ جاهای خالی را با واژه های مناسب پر کنید. — **۰/۷۵**

الف) از بارزترین ویژگی های ادبیات دوره بیداری ..... است.

ب) گرایش به قالب های کم کاربرد،به تدریج زمینه را برای ظهور ..... فراهم کرد.

ج) شعر مشروطه همراه با تغییرات زمانه از نظر ..... نیز تحوّل چشم گیری داشت.

۴ توضیح مقابل کدام گزینه در مورد شخصیت معرفی شده صحیح نمی باشد؟ — **۰/۲۵**

الف) او با تغییر سبک نگارش،موجب اقبال عامه به نثر گردید. (قائم مقام فراهانی)

ب) از مترجمین تأثیرگذار در ساده نویسی نثر دوره مشروطه بود. (میرزا آقا تبریزی)

۵ هریک از موارد (الف) در جدول زیر مربوط به کدام یک از شخصیت های گروه (ب) است؟ (یک مورد در گروه ب اضافه است.) — **۰/۷۵**

الف	ب
۱ – هر چند قصاید بلندی دارد،اما از نظر غزل سرایی در بین هم روزگاران خود تا حدی کم نظیر است.	الف) ایرج میرزا
۲ – پرچمدار بازگشت ادبی بود. از آثار او می توان به «خداوند نامه» اشاره کرد.	ب) نشاط
۳ – عرصه ی هنر وی ترانه ها و تصنیف های میهنی بود که در بر انگیختن مردم و آزادی خواهی نقش مؤثری داشت.	ج) صبای کاشانی
	د) عارف قزوینی

۶ در شعر «ملک الشعرای بهار» و «ادیب الممالک فراهانی» توجه به چه قالب هایی بیشتر بوده است؟ — **۰/۲۵**

الف) قصیده و مثنوی ب) مستزاد و چهارپاره ج) قصیده و غزل د) مثنوی و غزل

۷ مفهوم کدام بیت با مفهوم «آزادی» در دوره بیداری متفاوت است؟ — **۰/۲۵**

الف) ملک را ز آزادی فکر و قلم قوت فزای خامه ی آزاد نافذتر ز نوک خنجر است

ب) به من نگر که بدیدم هزار آزادی چو عشق را دل و جانم کنیزک است و غلام

۸ در کدام گزینه سر دبیر روزنامه ی «دانشکده» آمده است؟ — **۰/۲۵**

الف) سید اشرف الدین گیلانی ب) ادیب الممالک فراهانی ج) فرخی یزدی د) ملک الشعرای بهار

www.kanoon.ir

۹	کدام یک از واژه های داخل کمانک درست است؟ الف) از (اواخر – اواسط) دوره قاجار،اندک اندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران در جامعه مطرح شد. ب) در نثر دوره بیداری،واژه ها و ترکیب های عربی نا آشنا (کمتر – بیشتر) می شود. ج) شعر انتقادی «ای قلم» سروده ی (میرزاده عشقی – سید اشرف الدین گیلانی) است.	۰/۷۵
	بخش دوم: موسیقی شعر(۶نمره)	
۱۰	از بیت های زیر،برای انواع وزن «همسان تک لختی،ناهمسان و همسان دو لختی» یک نمونه انتخاب کنید. الف) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند / دیوار زندگی را زین گونه یادگاران ب) در ره عشق نشد کس به یقین محرم اسرار / هر کسی بر حَسب فکر گمانی دارد ج) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت	۰/۷۵
۱۱	«وزن واژه ی» بیت زیر را بنویسید. «نکوهش مکن چرخ نیلوفری را برون کن ز سر باد و خیره سری را»	۰/۲۵
۱۲	تقطیع هجایی نمونه های زیر با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) ساقی ما (ـ UU ـ) ب) روز و شب (ـ ـ ـ)	۰/۵
۱۳	با توجه به بیت زیر،به پرسش ها پاسخ دهید. «چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره ی زردی است» الف) مصراع اول بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) ارکان معادل بیت را به گونه ای بنویسید که «همسان» باشد. ج) در هر یک از مصراع ها یک اختیار شاعری زبانی مشخص کنید.	۱/۵
۱۴	مصوت بلند «ی» در کدام مصراع به کوتاه تبدیل نمی شود؟ الف) بیچارگی ورا چو دیدند ب) خَلَد گر به پا خاری آسان برآید ج) می خورم جام غمی هر دم به شادیّ رخت د) پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت	۰/۲۵
۱۵	با توجه به بیت زیر،به پرسش ها پاسخ دهید. «هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ من در میان جمع و دلم جای دیگر است» الف) وزن بیت را بنویسید. ب) در رکن چندم مصراع دوم، اختیار زبانی به کار رفته است؟	۱/۲۵
۱۶	چرا تقطیع هجایی و وزن واژه ی کلمه ی «سیاست» را به صورت «ـ ـ ـ» «مفعولن» مشخص نمی کنیم؟ وزن درست آن چگونه است؟	۰/۷۵
۱۷	کدام گزینه با مصراع «خیال سرو قدانت به پیشواز آید» هم وزن است؟ الف) گوشم همه بر قول نی و نغمه و چنگ است ب) بگشای روی زیبا ز گناه آن میندیش ج) جریده رو که گذرگاه عافیت تنگ است د) به دامان فلک جایی سزای چون تو گوهر نیست	۰/۲۵
۱۸	وزن کدام مصراع مقابل آن درست نوشته شده است؟ الف) واسطه را با تو هیچ رابطه ای نیست (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع) ب) اینجا جواب نامه ی عشاق تغافل است (مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)	۰/۲۵
۱۹	مصوت بلند «و» در کلمات تک هجایی به جز «سو» هیچ گاه ..... نمی شود.	۰/۲۵
	بخش سوم: زیبایی شناسی (۶نمره)	
۲۰	چه عاملی باعث افزایش موسیقی معنوی بیت زیر شده است؟ «اینکه گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع»	۰/۲۵

www-kanoon-ir

۲۱	جاهای خالی را با واژگان مناسب کامل کنید. الف) تلمیح،گنجاندن یک مفهوم ..... در سخنی ..... است که معانی بسیار را در کمترین واژه ها جای دهد. ب) در حقیقت ..... بر انگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق.	۰/۷۵
۲۲	آرایه ی مناسب هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) روز از برم چو رفتی،شب آمدی به خوابم این است اگر کسی را عمری بود دوباره (لف و نشر / تضاد) ب) من مست به هشیاری چشم تو ندیدم مدهوش ولی با همه در گفت و شنید است (تناقض / تلمیح) ج) در کـار گلاب و گل حکم ازلی این بود کاین شـاهد بازاری وان پرده نشین باشد (مجاز / لف و نشر) د) من مسلمانم / قبله ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه،مُهرم نور / دشت سجاده ی من (تضمین / مراعات نظیر)	۱
۲۳	«تلمیح» به کار رفته در هریک از بیت های زیر را توضیح دهید. الف) تو نه آن شکر جوابی که جواب من نیابی مگر احمقم گرفتی که سکوت شد جوابم ب) بـر تـن دار فنا بـی جـگران مـی لرزند ما از این پنبه چو حلّاج رسن ساخته ایم	۱
۲۴	با توجه به بیت «می خورم جام غمی هر دم به شادی رُخت / خرّم آن کس کاو بدین غم شادمانی کنـد» بـه سـوالات زیـر پاسخ دهید. الف) ثابت کنید که در بیت آرایه «متناقض نما» به کار رفته است. ب) کدام واژه در معنای «مجازی» به کار رفته است؟ ج) یک «تشبیه»در بیت بالا بیابید و «مشبّه» را مشخص کنید.	۰/۷۵
۲۵	با توجه به بیت زیر،به پرسش ها پاسخ دهید. «از عفو و خشم تو دو نمونه است،روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است،شهد و سم» الف) لف های مصراع دوم را بنویسید. ب) نوع لف و نشر در مصراع اول مرتب است یا مشوّش؟ ج) اولین و سومین جفت واژه های متضاد را بیابید و بنویسید.	۰/۷۵
۲۶	کدام آرایه ادبی،از تعامل و هم نشینی واژه ها،لذّت و ارتباط ادبی را به خواننده منتقل می کند؟ آن را در بیت زیر نشان دهید. «شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید مگر مساحت رنج مرا حساب کنید»	۰/۵
۲۷	با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید. خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش «بوی جوی مولیان آید همی» الف) کاربرد کدام آرایه در شعر آگاهی شاعر از موضوعات مختلف را نشان می دهد؟ ب) مصراع داخل گیومه، سروده ی کدام شاعر است؟	۰/۵
۲۸	همه آرایه های ادبی کدام گزینه در بیت زیر دیده می شود؟ «در ازل داده است ما را ساقی لعل لبت جرعه ی جامی که من مدهوش آن جامم هنوز» الف) مراعات نظیر،تلمیح،تشبیه،تشخیص ب) تشبیه،تضمین،تلمیح،مراعات نظیر	۰/۲۵
۲۹	آرایه ی مقابل کدام گزینه نادرست است؟ ۱) به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل / لطیفه های عجیب زیر دام و دانه ی توست (لف و نشر – مراعات نظیر) ۲) این قصه ی شنو از بخت واژگون / ما را بکشت یار به انفاس عیسوی (تناقض – تلمیح) ۳) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی / من از آن روز که در بند توأم آزادم (تلمیح – تضمین) ۴) پروای سرد و گرم بهار و خزان نیست / آن را که همچو سرو و صنوبر قبا یکی است (لف و نشر – تضاد)	۰/۲۵

www-kanoon-ir

	بخش چهارم: نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره)	
۳۰	**شعر زیر سروده ی «فرخی» یزدی است. با بررسی ابیات به سوالات خواسته شده پاسخ دهید.** **«آن زمـان کـه بنهادم سـر به پـای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی** **تـا مـگر بـه دست آرم دامـن وصالش را مـی دوم به پـای سـر در قـفای آزادی** **در محیط طوفان زا ماهرانه در جنگ است نـــاخـــدای استبداد بـا خـــدای آزادی** **دامـن مـحبّت را گـر کنی ز خـون رنگین مـی تـوان تـو را گـفتن،پیشوای آزدای»** **الف) سراینده از شاعران شاخص کدام دوره می باشد؟** **ب) ویژگی بارز فکری شاعر در این سروده را بنویسید.** **ج) در مصراع دوم یک کنایه مشخص کنید.**	**۰/۷۵**
۳۱	**با توجه به سروده ی زیر از «دهخدا» به پرسش ها پاسخ دهید.** **ای مرغ سحر چون این شب تار بگذاشت ز سر سیاهکاری** **وز نفخه ی روح بخش اسـحار رفت از سر خفتگان خماری** **بگشـــــود گره ز زلف زر تار محبوبه ی نیلگون عماری** **یزدان به کمال شد پـــــدیدار و اهریمن زشت خو حصاری** **یـــاد آر ز شـــمع مـــــرده یاد آر** **الف) دو دلیل برای «سادگی و روانی» زبان شعر این دوره بنویسید.** **ب) قالب شعر چیست؟** **ج) منظور از «مرغ سحر» و «شمع مرده» کیست؟**	**۱/۲۵**
۳۲	**متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.** **«چه آن بزرگ مرد از آن یکّه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. یعنی پسر سر آشپز قائم مقام بود و در اثنای کار و شغل، خویش را دارای رتبه و مقام صدارت نمود. دوست و دشمن او را از نوادر دهر شمردند. و از خلقت های فوق العاده دانسته و کارهای امیر نظام از ترتیب قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که خرج،دو کرور اضافه بر دخل بود و عمارت و مرّمت خرابی های دیگر که به زودی محال می نمود.»** **الف) دو ویژگی «زبانی» و یک ویژگی «فکری» برای متن بنویسید.** **ب) نویسنده متن کیست؟** **ج) این کتاب مربوط به کدام «حوزه ادبی» در نثر نویسی دوران بیداری است؟**	**۱/۲۵**
۳۳	**با توجه به ویژگی های فکری نثر دوره بیداری، درست یا نادرست بودن هر یک از موارد زیر را مشخص کنید.** **الف) گسترش نوگرایی،تجدد خواهی و آزادی طلبی با هدف تأثیر بر عامه مردم (درست / نادرست)** **ب) توجه به حقوق مدنی زنان در کنار تعلیم و تربیت نوین (درست / نادرست)** **ج) پدید آرودن نو آوری هایی در عرصه تخیل با تأثیر پذیری از اجتماع (درست / نادرست)**	**۰/۷۵**
	«موفق و پیروز باشید»	**۲۰**